

XVI. évfolyam.

gzei és esti kiadásban, tehát
ennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:

10 ft. félre 5 ft 50 kr., évnegyedre
1 ft. — Az esti kiadás külön kül-
lökre: Egész évre 1 ft 50 kr., fél-
évnegyedre 50 kr., egy óra 20 kr.

szállás: beldő-tordautca 122. sz.
atal: A tanácsház mellett, az emelet
hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASZATI LAP.

Diadalünnep és mementó!

□ A porosz-németek, élükön Berlinnel, ez új
császári várossal, már is kezdik megülni azon diadalok
ünnepét, melyek ugyan belekerültek kétszázézer német
férfi életébe, hanem 5000 millió frankkal töltik meg a
porosz állam pénztárait, s mintegy 800—1000 község-
gel és 1.600.000 francia polgárral nevelik az új bo-
russ császárság militarizmus és muclerthummal meg-
nyitott területét.

A vérmármortól elkábult nagy tömeg csak a 40
adalmas útközét és csata neveit igyekszik emlékébe
sni, melyekben 300.000 francziát sikerült más világra
ldeni Moltke hadi és Bismarck diplomatai lángeszé-
k, miért is Berlin indítványára Porosz-Németországnak
inden városa német diszpolgárrá kell hogy válassza
nagy férfiakat; — a harmadik nagy férfi, a hős
Sas ugy is megkapta jutalmát: a császár czimet, bár a
javithatlan demokratának néha el-elcsúszik a nyelvök,
s ő felségét „kartácsheczeg” néven emlegetik, mementó-
túl az 1848-ki berlini véres napokra.

A győzelemünnepet különösen az ragadja élénk
hurrahzásra, hogy Vilmos a sas Alsace és Lorrain nagy
részével szaporítá az új császárság területét; ők ezt
már is biztosítva látják a Versaillesben aláírt békeelő-
zetek, s a Brüsszelben, e napokban aláírandó végleges
békeokmányban. Pedig a francziák, a ma töltök elrag-
dott területeket ép ily békeinstrumentumok alapján nyer-
ték volt, s nem egyszerre, hanem részenként; a mostani
elszakítás tehát nem egyéb, mint a százados európai
kötések megsemmisítése.

A porosz-németeknek e birodalomszaporításra
egyedüli czímök: az 1870/71-ben nyert győzelmek. A
német-római birodalom nevében semmit sem követelhet-
nek. Ez az imperium többé nem létezik. Ha léteznék,
akkor nemcsak a francia Alsace és Lorrain, hanem a
Svájc, Holland, az osztrák örökös tartományok, Cseh-
ország, Lengyelország stb. stb. mind be lennének kebe-
lendők. Mert az a megfogadott német-római imperium
nemcsak németeket, de francziákat, olaszokat, szlávo-
kat stb. öltet volt hajdan karjaiba. A ki tehát ezt a biro-
dalmat akarná megújítani, e németeket ismét egy akolba
kellene beterelnie. Vissza kellene adnia a pápának a vi-
lági hatalmat, hogy így egy áldó kéz és egy védő (!)
kard uralkodhassék az európai continens felett, újra meg-
alapítván az isteni félelem és jámbor erkölcs országát.

Vannak porosznémetek, bizonyosan sokan, kik talán
ép e szép és valóban nagyszerű jövő szemmelartása
miatt magasztalják égig Bismarck politikáját,
mely legalább 30—40 évre akarja tehetlenné nyomo-
ritani Franciaországot. Hanem azok a praktikus angolok
már is hibásnak hirdetik a porosz-német számítás.

A közel megkötendő békét rövid fegyverszünetnek
tartják, s nem hiszik, hogy a kimölközött erős német
védhatár agyonnyomhassa a francia érellyt, kitartást és
ruganyosságot. Kivált ha szabadságszeretet képezi ezek
kiapadhatlan forrását.

A „Daily Teleg.” úgy véli, hogy a francziák többé
nem fognak beleesni az 1870-ki hibákba. Szövetséges
nélkül soha se fognak „a fegyverbe öltöztetett német nép”
ellen menni; hanem megerősítik falvaikat, városaikat, a
központokra hadiraktárokat állítanak; a francia hadsereg
mögött ott álland a francia nép fegyverben. A francia
állam-hatalom jövő főtörkvése mindig az levnd, hogy
egy második invasiót lehelenné tegyen, s ebben az egész
francia nemzet mint egy ember fogja támogatni. A 36

millió lelket számító francia nép derék szárazsi hadsergét
erős flottájával kombinálhatja. Azután a német és fran-
cia nép nem állanak csak kettecskén Európában. Né-
metország nem fog távol maradhatni minden háborútól.
Például, ha a keleti kérdésben háború törne ki, s ebben
a németek Oroszországot támogatnák, szembe találják
magukkal Angliát, Ausztria-Magyarországot, Török-
országot s bizonyos esetekben Franciaországot is támo-
gatva angol arannyal, tartalékban a lengyel forrad-
lommal. Ha pedig az új Germania szakítana a czárral,
akkor Franciaország evvel szövethetnének a németek
ellen. Ne feledjük — ugymond — mivé lett a kis Pie-
mont az idő és viszonyok ügyes felhasználása által; a
latin faj tud várni, már pedig Franciaország e fajhoz
tartozik. Ha meghagyták volna régi határait, lehet, hogy
többé nem ujitotta volna meg a harcot Németország el-
len, elfeledte volna Sedant, mint elfelejté Waterloot;
hanem az új határok azt jelentik, hogy Franciaország
addig nem fog fegyverhez nyulni, míg a tulerő nincs
mellette, még pedig oly tulerő, mely lenyomja a elra-
bolt terület és elmölközött 12 vár bcsét, sulyát.

Az angol sajtó így nyilatkoztai lehetnek ugyan
résztrehajlók is, mert hát Anglia vesztett a közel lefolyt
háboruban legtöbbet, a francziák után; hanem vannak
egyes német patrióták is, kik már ma a „Heil Dir im
Siegeskranz” sugarai közt is látják a kétes jövő vihar-
felhőit és hangoztatják a: mementót.

Egy megtört nemzeti szabadelvű okoskodik így: A
Franciaország által fizetendő milliárdok nem lesznek e
vérbírság, melyet a német népek kevés évek alatt visz-
sza kell fizetnie? Nem rejlik-e ebben új háború magva?
Visszaállítottuk Barbarossa trónját (Még nem!!!) ez a
császár pedig híres győzelmeket aratott volt az olasz föl-
dön, városokat földig ontatott le; s bár Németország
száz meg százézer emberét áldozta fel, a győzelmek
semmi állandó hasznót sem hoztak, csak
Némethont szegényítették el. Ekkor a németek az olaszokat
tekinték Erbfeindnak, utóbb a Rajnánál a francziákat;
az ezek ellen folytatott harcok ép oly romlást hoztak
Némethonra, mint a Hohenstaufok hadjáratai az Alpe-
seken át.

A Hohenzollerek versaillesi gazdag ajándékok
fejében egyeztek volt bele (Stenzel, Geschichte Preussens)
Elsass átengedésebe, a westphaliai békekötés alkalmával.
Midőn XIV. Lajos a Phalzot elpusztítá a brandenburgi
Berg-Cleve-Jülichet megszállták, szemet hunytak a fran-
cia pusztításokra, de a megszállt területet megtarták
maguknak; sőt előbb ők maguk elpusztítottak e német
területen néhány száz községet. Nagy Fridrik Versa-
illesben kínálta a Rajna balpartját, ha Németországban
másutt foglalhat. Tudjuk, hogy Szászország, Silezia
stb. valának birványa kiváló tárgyai.

Arra, hogy Bismarck egy felszázadra akarja Fran-
ciaországot megbénítani, azt mondja a német patrióta:
I. Napoleon is így akart tenni Poroszországgal Jena után
és Schwarzenberg 1849-ben Magyarországról mondá:
„most már halott lesz Magyarország 50 évig.” És mit
látunk ma? Franciaország Poroszország lábainál feks-
szik, s Magyarország döntő befolyást gyakorol Ausztria
sorsára.

Vegyük fontolóra — így szól a német patrióta —
egy fordulat eshetőségét Franciaország ja vára. Jena
és Waterloo közt eltelt 9 év. Frankhon ma nincs in-
kább kimerülve, mint volt akkor Porosz- és Németor-
szág; mert az 1812-ki hadjáratan 300.000 ember ve-
szett el a német csapatok közül, s mégis 1813-ban

utóbbiak majdnem hétszer annyit tesznek, mint mennyi
golyó s a kard éle által vcszett el. Az angol sereg leg-
kevesebbet szenvedett, mert 98.000 emberéből csak
24.000-et vesztett, a kik közül 4000 esett az ellenség
fegyverének áldozatul, a többi 20.000-et betegségek
ragadták ki az életből. A betegségek dulas a háboru
különböző korszakaiban nagyon különböző volt. A há-
boru első évében igen jelentékeny volt, de aztán a jobb
intézkedések folytán a háboru további folyamában na-
gyon megfogott. Így történt, hogy a súly, a kórházi
láz s a hagymáz, mely a francia seregben oly iszonyu
pusztítást vitt véghez, 1855. és 1856. év téli időszaká-
ban az angol hadseregben járványosan nem is fordult
elő. Mig a francia sereg ezen időben 13.000 súlybete-
get és 19.000 hagymázbetegét számlált, az angol had-
seregnek összesen 240 beteg volt, a kik közül csak 17
halt meg. S azon roppant veszteségen kívül, melyet a
francziák szenvedtek, még azon katonák száma is igen
jelentékeny, kiknek egészségét egész életükre tönkre
tette a háboru.

Kevéssel a krími háboru után kitört az olasz há-
boru. E háboru csak néhány hétig tartott, de áldozatai-
nak száma roppant nagy, mert e háboruban több véres
csatát küzdtek, melyekben mindkét fél szenvedélyes hő-
siességgel vívott. Az elesettek, sebesültek és hiányzók
száma 63.000 emberre tétetik; ebből 17.800 esik a
francia, 6600 az olasz és majdnem 39.000 az osztrák

képes volt I. Napoleon felett győzedelmeskedni (De Eu-
rópa és nem Németország tette ezt!). A mit 7 év mulva
Németország meglehetett, miért ne tethetné meg Fran-
ciaország azonnal, vagy pár évi készülődés után. Fran-
ciaország azon tartományaiban, melyekben a németek
jártak, roppant gazdagságot találtak, az egész világ adó-
zik Franciaországnak fényűzési czikkéért.

Pénze tehát lesz, harcoképes embere is van, la-
kossága nagy számból kitélik, hát az algiri contingensek.
Azután nem vesz évente annyi munkaképes embert, ki-
vándorlás által, mint Németország, honnan különösen a
landwehrkötözetek vándorolnak ki. A francia család-
dokban kevesebb a gyerek, tehát több a felnőtt, a fegy-
verfogható, néhány százazerre lehet ezek számát tenni.
Ennélfogva, kivált, ha az az 500.000 fogoly hazaker-
zett lesz, a német Erbfeind ellen más erővel léphet fel,
mint a mult évben. Ma szövetségesekre inkább találna.

Igy fontolgtatva kérdi a német patrióta: Miért kö-
vetelnék tehát a francziáktól milliárdokat? Miért ny-
omjuk kezükbe a boszuállás fegyverét? 1866-ban mi poroszok nem követeltünk területet, nem
tettük a kibékülést teljesen lehetlenné.
Midőn É.-Amerika tartományokat foglalt el Mexicótól,
csak hogy a megtorlási háborút lehelenné tegye, maga
fizetett azokért 20 millió dollárt, s így szerzett jogcimet.

Ma a francia köztársaságot szintugy kihívjuk a
boszura. Ésszerű eljárás-e ez? A köztársaság saját
földjén viselt ellenünk háborút 5 hónapig, maga érezvén
a háborunak minden csapásait, s most mégis tiszszér
annyit fizessen, mint fizetett az 1815-ki Franciaország,
mely 10 évig pusztítá és zsarolta egész Európát? Lehet-
séges-e így a kibékülés?

Oroszország sokkal arczátlanabban hitva volt ki
Európát, s bár az ellene hadat viselt hatalmak két év
alatt sokkal több áldozatot hoztak, többet vesztettek,
mint Poroszország 6 hó alatt, sem pénzt, sem ter-
ületet nem vettek el tőle. Mennyire elkeserít-
heti, megalázhajta ez összehasonlítás Franciaországot?!

Az új császári aerat az ököljog így actusával
akarjuk elkezdni, mely előbb többé reánk fog vissza-
hullani?

Azok a milliárdok olyan rabló-lovagizűek. A kor-
szellem lerontotta a kis rablóváratok, óhajja-e a né-
met nép, hogy ez intézmény ismét nagyban új életre
keljen, s az első ilyszzerű békekötést akarja-e új csá-
szárságával inaugurálni?

Valjon sok német hallja-e meg e mementót a hur-
rahzás közt? Bismarck most azzal van elfoglalva, hogy
saját maga és Moltkeék dotatióját kiszámítsa — csongó
aranyokban, melyek után Páris alatt kamatot is fiztetett.

Toldy Ferencz tisztelőihez.

A Kisfaludy-Társaság tagjai elhatározták, hogy
jeles társok s egyszersmind egyik elnökük, Toldy Fe-
rencz ötvenéves írószágának évfordulóját kegyeletesen
megünneplik, nevezetesen:

- 1) ünnepélyes, soron kívüli közülést rendeznek
tisztelőire s ez alkalommal arany-tollat nyújtanak át
neki;
- 2) arczképét a Kisfaludy-terem számára lefestetik;
- 3) az ünnepély emlékére egy arany, néhány ezüst
és nagyszámu bronz érmet veretnek; az arany érmet az
ünnepelt, az ezüst érmeteket a legfőbb hazai közintézetek,
a bronz érmet tisztelői rézére.

A Kisfaludy-Társaság tagjai úgy vélekedtek, hogy
olyan férfi megtisztelése forogván fen, ki nem csak az ő

hadseregbe. Hogy e számból hányan estek közvetlenül a
fegyverek áldozatául, azt nem lehet biztosan megmondani;
Larrey ur, a francia katonai egészségügy hírneves fő-
nökének jelentése csak azt mondja, hogy a halandóság
a betegségek következtében legalább háromszor oly nagy
volt, mint a fegyver által szenvedett veszteség.

Sokkal hosszabb, vérengzőbb háboru dühöngött
1861. apr. 1865. aprilig Amerikában. Az egyesült álla-
mok északi része e 4 év alatt összesen két és fél millió
harcost szőlított fegyver alá, jöllehet ezekből egyszerre
sohasem állott több zászló alatt hatszázazernél. A házongó
déli államok összesen talán egy millió és százezer har-
coszt állítottak ki. — Hitelemelőt kimutatások szerint az
északi államok mintegy 97.000 embert vesztettek az
ellenség fegyvere és 185.000 embert betegségek által;
míg a déli államoknak körülbelül 630.000 emberök lett
harczéptlenné; ebből mintegy 500.000 ember meghalt.
A déli államok azért vesztettek oly aránytalan sokat, mert
a déli államok kormánya nem rendelkezett elegendő
pénzeszközökkel a betegek és sebesültek ápolására szük-
ségelt intézetek szervezésére.

Az 1866-ki csehországi háboruban a poroszok
4450 embert vesztettek fegyver által, járványos betegsé-
gek által 6500 embert s mindezt egy „hét napi háboru”
alatt. Az osztrák veszteségekről nem léteznek statisztikai
kimutatások, de mindenesetre még jelentékenyebb mint
a poroszokéi.

Hirdetési díj: 8t hasábos garmond sorért 1-ször
7 kr. 2-ször 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés
után 30 kr. belyegdíj. — Hirdetések felvételnek:
Helyben: a kiadó-hivatalban és Demjén László
könyvkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (király-
utca 60. sz.) Bécsben: Haenstein és Vogler-
nél (Neuer-Markt 11. sz.) Oppelk Alajosnál (Woll-
zeile 22. sz.) Rudolf Mosse off. Zeitungs-Agent.

Nyiteltéri cikkek:

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szer-
kesztőséghez czimzendők. — Előfizetések a hir-
detési díjak a vidékről a szerkesztőséghez, hely-
ben a kiadó-hivatalhoz küldendők be.

dicsőségök, hanem a kit az egész ország vall büszkén a
magáénak, az ünnepélyt is országossá kell tenniük az
által, hogy a bene való részvételre mindenkinek módot
nyújtanak, kit őszinte tisztelete s szívének önkéntes su-
gallata erre ösztönöz. Ennélfogva az aláírást, melyet a
Társaság tagjai egyelőre a magok körében nyitottak meg,
s melynek eddigi eredménye az ünnepély költségeit, az
érmeken kívül, bőven fedezi, ezennel kiterjesztjük Toldy
Ferencz tisztelőire általában. S minthogy csak is ezekhez
fordulunk: akár Toldy nagy érdemeit emlegetni, akár a
részvételt szónoki buzdításokkal mintegy mesterségesen
szítani, akár a gyűjtéseket külföld megbízottak segélyével
szendszerezni merőben fölöslegesnek tekintvén, egyszerű-
en jelentjük, hogy a Kisfaludy-Társaság a Toldy-ünne-
pélynek minél országosabbá s fényesebbé tétele végett
szívesen veszi Toldy Ferencz minden tisztelőjének hoz-
zájárulását.

A küldeményeket Arany László társasági taghoz
kérjük utasítani (Pest, Magyar Földhitelezet) a kül-
dők, illetőleg résztvevők nevének, állásának és lakhe-
lyének pontos kitételével, hogy a Toldy-ünnepélyről kia-
dandó füzet számára teljes és hibátlan jegyzéket állíthas-
sunk össze. Ez emlékfüzetet minden résztvevő megkapja,
s kap ezenkívül érmet is mindaz, kinak járuléka az egy-
egy érmet kiállítására esendő költséget fűdözi, mit azon-
ban jelenleg nem lehet meghatározni.

Az ünnepély idejéről és soráról a hazai közönsé-
get jó eleve értesíteni fogjuk.

Kelt Budapesten, 1871. márczius 6-án.

A Kisfaludy-Társaság által a Toldy-ünnepély rendezé-
sével megbízottak:

Greguss Ágost. Ipolyi Arnold. Szász Károly.

Külföldi gazdasági tapasztalatok.

Korödy István kiküldött reáltanárnak a főméltóságu
vallás- és közoktatásügyi m. k. miniszterhez föl-
terjesztett első évnegyedes jelentéséből.

Kirchberg, 1871. február 28.

(Folytatás.)

V. Tekintettel a gyakorlatiakra, minthogy a nö-
vendékek csaknem minden szükségességekkel az államtól,
az élelmieket illetőleg pedig magától az igazgatótól van-
nak ellátva, ennek folytán a gazdaságvitelnél előforduló
mindennemű munkákban a felügyelő vezetése alatt részt-
venni tartoznak; ilyenek: 1) a mezei munkák, mint:
szántás, vetés, boronálás, hengerezés, aratás, ásás, ka-
pálás, len- és kenderáztatás, trágyázás, keverékrágya-
készítés s más többféle tenyeres munkák; 2) a réteni
teendők; mint öntözés, öntöző árkok készítése, kaszálás,
takarás, hordás stb.; 3) gyümölcsfatenyésztés; mint:
fanemesítés, faiskola-ápolás és ültetés, kötözés, tisztó-
gatás, gyümölcszedés és csüörgőkészítés stb.; 4) komló-
kerti munkák; 5) csütrbeliek; mint: hadarókkal- és
géppeli csépelés, nyomatás és gabnatisztítás; 6) a mar-
hatenyésztésnél segédkezés; mint: fejés, étetés, borjúk
ápolása, vágómarhák hizlalása s azok értékebecslésébeni
gyakorlatok; 7) méhészet; 8) gazdasági műipar; leg-
főbb tekintettel a serfőzés- és szeszégetésre s a helyt
gyakorolható kézművekre; mint melyeknek megtanulása-
vagy folytatására, az illetőknek szabadalom és idő en-
gedtetik, — s végre 9) különféle gazdasági munkák;
mint: szekerek terhelése, kenése, szerszámok gondozá-
sa, szalmafonadék készítése, szécsoka- és favágás stb.

(Folyt. követ.)

TÁRCZA.

A háboru után.

(E—a) A statisztikai kimutatások, melyek a leg-
újabb európai és amerikai báborokról, s a tábori egész-
ségügyről általában előttunk fekszenek, bizonyítják, hogy
az ovisi tevékenységnek és gyógyászatnak a táborban
még nagyon sok pótolni valója van.

A legutóbbi husz év alatt a legelső jelentékenyebb
háboru a krími volt. Az öt hadviselő fél: Orosz-, Török-,
Franciaország, Anglia és Sardinia közül Franciaország
30.000 emberéből 96.000-et, tehát körülbelül egy
harmadrészt vesztett el. Ebből csak 20.000 halt meg a
csatáren és sebeiben és 75.000 embert a súly, a kór-
házi, a hagymáz s a cholera ragadott el. A mintegy
3.000 emberből álló piemonti sereg csak kevés részt
ve a nyitl esatákban s az ostromműveletekben, mert a
hatalos kimutatások szerint csak 12 embert vesztett
asatátéren és 16-ot a ki sebeiben halt meg, de min-
dfele betegségek: különösen a hagymáz s a kórházi
majdnem 2500 katonát ragadott el. Az orosz had-
eg 30.000 halottat vesztett a csatátéren, míg 600.000
ber halt el sebeiben és betegségekben. Tegyük azok
imát, kik sebeikben meghaltak 50.000-re, a ragályos
egségek folytán elhunytakét 550.000-re, tehát ez

Midőn Franciaországban köztudomásra jutottak
az aránytalan áldozatok, melyeket a krími háboru meg-
követelt, kutatni kezdtek a baj okát, s ezeket állíták fel
okul: hogy a francia hadseregben kevés volt a tisztá-
ság s hogy kevés volt az orvos. S a francziák az olasz
háboruban még sem vontak e bajból tanulságot.

Az olasz háboruban is még egy orvos sem jutott
minden 1000 emberre, 160.000 ember számára csak
132 orvos volt. A csaták után e hiány igen érezhető
lett. 1000 sebesülthe, kiken rögtön sebészi műtétet kellett
volna végbeminni, alig volt egy maroknyi sebész. A sol-
ferinói csata után Milanoban 9000 francia sebesült
számára csak kilenc orvos volt jelen, betegápoló épen-
séggel nem volt, ugy hogy az ily dolgokban egészen
járatlan zenészeket vették igénybe. Nem volt takaró, nem
volt ágynemű, ugy hogy az orvosok kénytelenek voltak
néha vászon helyett mohot használni. Gyógyszerekről
sem volt gondoskodva s mi több, még sebészi műtőszér
sem volt elég, holott ezer és ezer sebesült hevert ott,
Novarában e szükség oly nagy volt, hogy az ottani pol-
gári orvostól kérték kölcsön műtőszereket. A vétkes
könyvelmőség jellemzésére legyen elég felhoznunk, hogy
a Solferinonál sebesültek öt napig heverték a csatátéren,
s hogy közülök 800 csak azért nem halt meg, mert a
mágn jótékonyág könyörült meg rajtuk.

Hogy a katonai egészségügy a francziáknál ma
sem áll sokkal jobban, azt a jelen háboru több episódja
világosan bebizonyította. (Vége köv.)

Legújabb táviratok.

Az orosz hadügyiségben azon dolgoznak hogy az orosz hadsereg, a kozakokat bele nem számítva 1.800.000 főre szaporíttassék, mígve évenként 165.000 újonek fog besoroztatni.

Olaszország az idén nagy gyakorló táborokat állít mégpedig úgy, hogy a hadsereg valamennyi hadtestei részt fognak venni a hadgyakorlatban.

London, mart. 9. A „Morning Post” biztos forrásból három cikkéről értesül az Orosz- és Poroszország között a háború kezdetével kötött titkos szerződésnek; és pedig: egy cikk azt köti ki, hogy Oroszország be fog avatkozni az esetre, ha Franciaország netaláni sikere folytán Lengyelország nyugalma fenyegettetnék.

A 2-ik cikk Oroszország demonstrációját köti ki az austriai határon, ha Austria katonailag demonstrálna Poroszország ellen. A 3-ik cikk Oroszország részéről való hadüzenetet köti ki Franciaország ellen az esetre, ha tudomásul esnék, hogy Franciaország bármely európai hatalommal szövetséget kötött.

Bukarest, mart. 9. Az amerikai consul Grant elnököt egy iratot nyújtott át a fejedelemnek, mely azon nyilatkozatot tartalmazza, hogy az amerikai consul, a köztársaság nevében, az izraelita érdekeket erélyesen fogja képviselni.

Berlin, mart. 9. Bismarck állítólag hajlandó volna Észak-Schleswiget visszaadni Dániának, ha Dánia viszont kedvező kereskedelmi szerződést biztosít Németország számára.

Berlin, mart. 9. Vilmos császár valamennyi német fejedelmet meghívta, hogy a diadalbevonulásban részt vegyenek. A császár mart. 16-án érkezik vissza. Odo Russelnek egy február 27-ről költ sürgönye kifejti, hogy miért mondá ő azt, hogy az 1856-iki szerződés miatti kérdés Angliát szövetségesekkel vagy azok nélkül háborúba sodorhatná. Ő magára vállalja ezen nyilatkozatát a felelősséget és azt mondá, a mit határozottan igaznak tartott.

London, mart. 9. Russel lord ide visszaérkezett. — Párisi hírek jelentik, hogy a hajóhad az Elbetorkolathoz megy, hogy 90.000 fogoly katonát hazahozzon. — Párisban marhavész és ragályos lőbetegek dühöng.

Páris, mart. 7. A „Temps” ellene szól azon eszmének, hogy Elsass és Lotharingia lakóit Algierba leendő kivándorlásra rábírák. A köztársaság fenntartása Franciaországban még fogja övni a bekebelezetteket a fatalismustól.

Bécs, mart. 8. A „N. fr. Pr.”-nek távirják Párisból: A poroszok tegnap kiűrték az erődöket a bal Szajnaparton; a német császár és a porosz törzskar déli-élt Ferrièresbe utazott; Versailles szombatig teljesen ki lesz ürítve. — Beleville és Montmartre lefegyverzésére erélyes intézkedések tétetnek; reménylik, hogy a harc kikerülhető lesz. Páris ma nyugodt.

Bordeaux, mart. 8. A kormány nemzeti kölcsönt szándékozik felvenni a hadiköltségek kiegyenlítésére. A Svájcba bebezárított franciák visszaszállítása vasúti fennakadás folytán hátráltatva van.

Páris, mart. 8. Montmartre és Bellevillében a helyzet változatlan. A németek pénteken elhagyják Versailles-t. A nemzetgyűlés hirszerint hétón már Versaillesban ül össze.

UJDONSÁGOK.

N. t. évnegyedes előfizetőinket kérjük, melőttassanak előfizetéseiket martius 20-ig megújítani, nehogy a lap küldésében fennakadás történjék.

Előfizetési feltételek 1871-re:

10 hónapra 1871. mart. — dec. 8 ft. 40 kr. o. é.	
Félévre „ mart. aug. 5 „ 50 „ „	
4 hónapra „ mart. — jun. 3 „ 80 „ „	
Évnegyedre „ mart. — maj. 3 „ — „ „	
2 hónapra „ mart. — apr. 2 „ — „ „	
Egy óra „ martius 1 „ — „ „	

Az esti kiadás külön küldéseért a vidékre:	
10 hónapra 1871. mart. — dec. 1 ft. 30 kr. o. é.	
Félévre „ mart. — aug. — „ 80 „ „	
4 hónapra „ mart. — jun. — „ 60 „ „	
Évnegyedre „ mart. — maj. — „ 40 „ „	
2 hónapra „ mart. — apr. — „ 30 „ „	
Egy óra „ martius — „ 20 „ „	

A „Kol. Közl.” szerkesztősége.

— A budai kir. palota kápolnája a királytól becses ajándékot nyert. Ez egy nagy kereszt, egy jászol, s egy nagy gyöngyházcsga. Mindhárom tárgy Palaestínából való. A kereszt több mint 3 láb magas, a legművészebb faragványokkal van ékítve és gyöngyházlemezekkel kirakva. A keresztgerenda által képezett sarkokat négy angyalfő díszíti, míg alatta sz. Mária képe, s ez alatt az uralkodó család címere díszlik. A kereszt talapzatát számos bibliai jelenet, mind gyöngyházból kirakva, ékíti. — A jászol a hozzátartozó husz alakkal mind gyöngyházból van művészeleg kifaragva. A gyöngyházcsga pedig az olvasónak jelképes magyarázatát tartalmazza, s szintén nagy művészetéről tanuskodik. E tárgyak mind fő felsőkeleti utjából származnak.

— A delegatiónk, mint tudva van, csak négy hónapra szavazták meg a közös hadügyministeriumnak a tűzérsg s a szerkesztet felemelt létszámára szükséges összegeket. A közös hadügyministerium márcz. 1-én elrendelte a létszám alább szállítását.

— Hogy a Ludoviceum melőbb kiűrtethessék és a magyar kormány rendelkezése alá bocsáttathassék, bizottság küldött ki, hogy a jelenleg ott létező beteg katonák elhelyezésére alkalmas helyiséget keressen.

— Pauler miniszter ellenében Budán a baloldal két jelölttel is lépett fel. A baloldal azonban ott olytűnésg csekély szám, hogy alig érdemel figyelmet.

— Az észak-keleti vasut Debreczentől Nagy-Károlyig terjedő része, hir szerint ápril 1-én fog megnyitni.

— Megint egy interpellatio érkezett be szerkesztőségünkhez többek aláírásával, melyben a városi törvényszék bünygi hátrálékának megvizsgálására küldött bizottsághoz kérdés intéztetik, mi oka annak, hogy még nem járt el kötelességében? Ugyanezen interpellatiónban hangsúlyozva van az is, hogy ama bizottság hónapok óta halogatja az égető kérdés megoldását, jóllehet tagjai közt olyanok is vannak, kik a törvényszéket vádolják a v. képviselőt előtti hanyagsággal. Ez aztán csakugyan gyorslejárás.

— „Adalék a magyar rokonértelmű szók értelmezéséhez”, Finály Henrikől, a tudom. m. akad. lev. tagjától. Pest, 1870. Eggenberger-féle akad. könyvkereskedés. Ára 30 kr. o. é. Kapható Demjén László

helybeli könyvkereskedésében. Ismert tudós nyelvészünk e művére nemcsak a szakemberek, de a tudománykedvelők figyelmét felhívni majdnem fölösleges, a szerző neve legjobban ajánlja azt, s az olcsó ár mindenkinek lehetővé teszi annak megszerzését.

→ Egyik helybeli anyagkereskedőnk új egérintő szert talált fel, mely teljesen iz- és szagtalan; így a pincék ellenségei teljes kényelemmel elköltethetik. Feltaláló szabadalomért folyamodik.

— Grey Johanna című, husz nyomott ivre terjedő, Vincze Dániel által fordított 1 kötetes regényre kaptunk előfizetési felhívást. A mű előfizetési ára 1 ft. o. é., mely összeg 1871 május 1-ig az „Erdélyi Protestans lapok” szerkesztőjéhez N. t. Szász Gerő urhoz Kolozsvárra beküldendő. E művet annál inkább ajánljuk olvasóink figyelmébe, mert jövedelme a ploesti ev. ref. egyház javára fog fordíttatni, ez még inkább ajánlja, mint érdekes tartalma, s a kitűnő fordítás.

→ Br. Jósika Kálmán „Két jó barát” című drámája közelebbről nálunk is színr kerül Kovács Gyula jutalmára. E darab, melyről már lapunkban szoltunk, jóllehet a báró első drámai kísérlete, elég tartalmas. Kovács választását helyeselljük. Előre is ajánljuk ez előadást olvasóink figyelmébe.

— Az alföldi-flumei vonalon nagy szorgalommal folynak a munkálatok. Nehány nap óta Nagy-Váradon keresztül ugyancsak szállítják a vas sineket. A fácszánostól már mintegy két mérföldnyi út kész is van annyira, hogy a szükséges kavicsozási munkálatokhoz egy gép szállíthatja az anyagokat. Mint mondják pár hét alatt a tiszai pálya állomás helye is össze lesz kötve sinek által a flumei vonallal.

— Német béke-ünnepe Pesten. A német birodalom Pesten lakó alattvalói a béke helyreállítását s Németország egyesülését egy az Újvilágban tartandó lakomával szándékoznak megünnepelni. A résztvevők mindnyájan külföldi németek. Pesten e terv nem nagy rokonszenvre talált.

(—r.—o.) Nemzeti színház. A mult pénteken Sardou „Haza” című drámája csaknem szorongásig megtöltö a házat. Maga a darab tehát, nem pedig az előadás, mert a mi azt illeti, a tavalyról következett, nem mentünk vermes reményekkel a színházba. Annál inkább, minthogy a több szerepek most is ugyanazon kezében voltak, mint az elmúltkor. A Dolores nehéz, de halás szerepével Kassainé küzdött meg. Általánosságban szólva, ha a most és a mult sáison alatt játszott Doloresét egybe hasonlítjuk, előbbi jóval sikerültebbnek mondhatjuk. Mozdulataiban kissé több könnyűség és szabatoságot tüntetett fel, s az alakításban szintén jóval szerencsésebb volt. Látszik, hogy azóta is tanulmányozta szerepét és gondolkodott felette. De tagadhatlan az is, hogy a nehézségeket nem tudta egészen legyőzni annyira, hogy mindenütt élvezhetővé tegye. Mozdulataiban még most is van némi szaborszerű melegség, bizonyos kimérttség, mely a legszenvedélyesebb momentumokban is némileg megzavarja az illúsiót s eszébe juttatja a nézőnek, hogy színpad és színész áll előtte. És ez, a mi mozdulatait jellemzi, beszéd és arczjátéka is visszatükrözött. Így például a második felvonásban, midőn megérkezik kedvese, Carloo, kit oly végletlenül szeret, csak e két szóval fogadja: „Ah, végre!”

De, hogy ez visszatükrözzen mindent, mit egy szenvedélyesen szerető nő azon percében érez, midőn kedvese megérkezik, öröm, lelkesedést, bensőséget kell annak kifejezni, különben elvesz teljesen hatása a jelenetnek. Kassainé egyszerűen meg volt lepelve, még csak az öröm kifejezése is elmosódott. (Vége köv.)

Vasárnap, márczius hó 12-én „II-ik Rákóczy Ferencz fogsága.” Dráma 5 felvonásban.

Közgazdaság.

Gazdasági akadályok a Rikán bel

Mezei rendőrség nemléte is nagy hátrány a gazdai téren.

Még meg se kezdődik az aratás, már már a legelő a földek végein nappal, a kalangyák közt éjjel.

A nép egy pár nap alatt behordja gabonáját, a nagyobb birtokos még csak arat, de már a határ telve marhával.

Kalangyák ellopása gyakori. A kaszálók bitangelését még szolgabírói közbejövétel se tudja megakadályozni.

Felügyeletem alatt volt tagosított kaszálókban 30—40 darab marhát több versen hajtottak be a béresek.

A helység bikái egész nyáron pusztítják a határt, ha a kárt szenvedett bezárta, a helység bírja nem váltja ki, mivel álltása szerint a falu beleegyezésénél fogva a bikának mindenütt szabad legelni.

Három-négy nap tartottam töröküzás kertből behajtott ily bikát csukva, s minekutána az akol kapuit, az istálló ajtóit összezuzta, ki kelle bocsátanom, s a kár maig sincs megtérítve.

Van falusi előjáróság, van határpásztor, de néha ezekre sincs tiszti felügyelet, nincs ellenőrködés, a legnagyobb visszaéléseket követik el.

Nem egy helységben megtörténik, hogy a helység bírja a határpásztorokkal közösen teszik a szembetűnő kihágásokat.

Ezek miatt a nép felbátorodik, s innen származnak a sok perlekedések, a nép és nagyobb birtokosok közötti kelemenségek.

A határpásztorok házsorszáma szerint véletnek fel; ez nagyon hibás szokás; mivel sokszor a legjobb gazdára esik a sor, kik magok gazdaságaikba el lévően foglalva, nappal e miatt, éjszaka a fáradság kipihenhetése miatt nem ügyelhetik fel a mezőt.

Ha olykor találnak is határpusztítót, többnyire itallal elbékélik a hibát; ha a tulajdonos kárt becsültet, s a pásztorkor béréből kifogja, nem akarom elmondani, mi szokott lenni a következtetés.

Hiába munkálódunk egész nap, hiába fektetünk sokszor drága kamatra kölcsön kért pénzüket gazdaságunkba, hiába használjuk a kényelmet csupán eszközül új tevékenység ébresztésére, kár van elég, haszon kevés, mivel nincs mezei rendőrség.

F. J.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.
Márt. 10-ről: 5% Metaliques 58.30. 5% Nemzeti kölcsön 67.90. 1860-diki államkölcsön 95.80. Bank-részvény 725. Hitelrészvények 258.80. London 124.40. Ezüst 122.50. Cs. k. arany 5.85. Napoleondor 9.90.
Földterhermentesítési kötvények: Magyar 79.60. Temesi 77.—. Erdélyi 75.—. Horv.-Slavon 83.25.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

Hivatalos.

Sz. 270—1871. évi 1—3 (79)

Pályázat.

Az e városi másod orvosi állomás betöltésére folyó évi április 30-iki zárnappal pályázatot nyitattik.

A 350 forint rendszeresített évi fizetéssel és a 1871. évre megszavazott 20% drágasági pótlékkal díjazott ezen állomásra, a hazai nyelvek ismeretén kívül, orvostudori oklevéllel bíró egyének folyamodhatnak, kik közül az egyszersmind sebész és szülész mestereknek is előny adatik.

A pályázati kérvények írt napig a szükséges okmányokkal felszerelve, az alírt tanácshoz küldendők be.

Szamosújvár sz. kir. városa tanácsa, márczius 1-én 1871.

Nem hivatalos.

(77) Titkos betegségeket tehetetlenséggel (elgyengült férfierő) gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker biztosítása mellett.

HANDLER MÓR orvos- és sebész tudor, szülész és szemész.

Rendel naponként délelőtt 11 órától 1-ig és délután 3 órától 5-ig.

Lakik Pesten, Lipót-város, nádor utcán 13 sz. 1-ső emelet 14 sz.

Díjjal ellátott levelek azonnal válasz adatik.

Itt csak rövid ideig, a főtéren, a gróf Gyulay-ház alatti bolti helyiségben varázs-készletek és társas játékok áru-raktára.

1—3

A legújabb, melylyel mindenki, fiatal vagy koros, különös előgyakorlat nélkül a legmeglepőbb műveket (varázslatokat) kiviheti s azokkal minden családot és társaságot legjobban mulattathat.

Ezek közt: A kis varázs-szekrényke, mely által egy pénzdarabot minden asztalon keresztül, vagy valakinek zsebébe varázsolhatni, 40 kr. A varázs-kártyajáték, a melyből a kívánt kártyákat varázsszóra kiugrasztathatni, 70 kr, finom 1 ft. (igen meglepő); Dr. Faust varázslata, egy vizzel telt palackból különféle borok, sör, tej, tinta, liqueurök sat. kiönthetése, 2 ft 30 kr; Legújabb pántoló-tűzszerszenczecske, 30, 50, 80 kr; a búvész-pénztáskácska, a melyben a rézpénz ezüstté változik, 30 kr; finom 70 kr; a búvész-kártyajáték, vagy a vezényszóra szaporodó kártyák, 1 ft 10 kr; a párisi palack-kocska, a mely mindig feláll és csak vezényszóra marad mozdulatlanul, 40 kr, (igen eredeti); Bosco varázs-koczkája, mely vezényszóra minden asztalon, kalapon és tükrön keresztül sétál, 80 kr; varázs-leveltárcza, csodarejtékkel, különféle titkok elrejtésére vagy kitalálására (igen érdekes), 1 ft; legújabb pántoló-játékok, 30, 50, 80 kr; varázs-tükrök, melyben a kívánt kártyák előtűnnek, 80 kr; csoda-szekrény, melyben egy elszakított, vagy elégett kártyát ismét ép állapotba helyreállítani, 1 ft 20 kr; az elbűvölt tojás, melyet zsebkendővé változtathatni át, 1 ft 20 kr; varázs-kalapács, eredeti kísérlet keresztülvitelére (teljes), 1 ft 70 kr; a legmegfelelőbb kiscsírlet, egy ezüst tállérből keletű csinált, 10 ft; titkok, egy szivart bármely üvegpalackban tánczoltathatni, 1 ft.

Varázs-szivar-tárczák melyekben a szivarok eltűnnek s vezényszóra ismét előtérnek (igen gyakorlati) 70 k., 1 ft 30 k. finomak 2 ft 3 ft 50 kr, legfinomabb 5 ft.

Legújabb hölgy-varázs-legyezők melyek a kiterítésnél darabokra hullanak s titkos rálehelés folytán ismét összeállanak, finom aranyozottak 6 ft egyszerűek 3 ft 5 kr és 1 ft 50 kr.

Gyermekek és családok számára igen csinos tárgyak 30 kron kezdve; egészen felszerelt varázs-szekrények is a) 3 ft, b) 6 forint, c) 12 forint.

Jegyzés. Minden vásárlónak megmutattatik minden s nyomtatott használati utasítást kap. Tárgysorozatok és árjegyzékek ingyen.

Megrendelések vidékre készpénz vagy utánvét mellett, a használati utasítás melléklésével együtt, azonnal pontosan teljesíttetnek.

KLINGL M. és TÁRSA, varázscikkék gyártói Bécsből.

Áru-rakhely helyben: főtéren a gr. Gyulay-ház alatti bolti helyiségben.

Ny. Gáman János örököseinél Kolozsvárt.

A legjobb és legbiztosabban tisztítható PECSÉTTISZTÍTÓ SZER.

Erdélyi forráktól ajánlja alólírt a n. érd közönségnek; selyem-, szőr, fehérnemű sat minden zsír-, cukor-, gyümölcs vagy bár mi által ejtett pecsétek legbiztosabban eltávolítható pecsét tisztító szerét.

1 kis üveg utasítási leírással ára 30 kr.
1 nagy üveg „ 75 „
KERESZTESY PÁL, bel-lordalca szálloda alatt.

Eladó szőlők a Hó-jában, egyik 1¹/₂ fertály ára 55 ft o. é., másik 3 fertály ára 40 ft o. é. Bővebb felvilágosítást ad a szerkesztőség és a tulajdonosné Vokálhá az emeletben (Óvár).

5 éves alma és körtve oltványok néhai Kovátsi Zsigmond kertjéből eladók. Értekezhetni óvár kis-utca 229 számú háznál.

34—70

(10) 24—50 A fogak fönttartása és tisztítására legjobb az ANATHERIN-SZÁJVIZ, ára 40 kr., mely jósága miatt 15 évi szabadalommal volt kitüntetve.

Bécsben Spitzmüller Károly gyógyszerárban „zum rothen Krebs” am hof-nen Markt.

Kolozsvárt: Csapó Sándor úrnál.

2—2 (73) 12,000 drb. eladó szőlő-kar, hántott száraz eserefaból, — haláatik Nagy-Ernyeben, M.-Vásárhelen feljúl, egy mérföldnyi távolságra a kir. postaut mellett, alólírt birtoknál — mely összegnek negyedrére hasítva számítandó, az áráról nagyobb és kisebb mennyiségben értekezni lehet alólírt tulajdonossal, személyesen vagy írás által Nagy-Ernyeben. Felső-bükki Horváth Ferencz.